

Teatre de les Comèdies

Marcel Pascual, violí i direcció musical
Meritxell Genís, violí
Núria Piñol, viola
Glòria Coll, violoncel
Oriol Casadevall, contrabaix
Eduard Martínez, clavicèmbal

Laia Frigolé, soprano
Xavier Mendoza, baríton
Arnau Colom, actor

Iban Beltran, direcció d'escena

El Teatre de les Comèdies neix a Reus amb la intenció d'apropar l'òpera en viu a nous públics. La companyia, d'iniciativa i finançament privat, pretén arribar a tot tipus de poblacions petites i mitjanes sense programació estable d'òpera. Els requeriments tècnics de les produccions del Teatre de les Comèdies són escassos i possibiliten la representació operística en tot tipus d'instal·lacions teatrals, culturals, polivalents o efímeres.

Les produccions del Teatre de les Comèdies s'ofereixen adaptades al català i la interpretació musical es fa seguint criteris històrics. Una petita part de l'espectacle es dedica a divulgar el context històric i musical de l'obra interpretada i durant l'espectacle s'afavoreix la interacció entre públic i escena.

Organitzat per:
Ajuntaments del Territori Barroc i Consorci de l'Alta Anoia

Amb la col·laboració de:
Joventuts Musicals

ESPURNESBARROQUES.CAT

10 JUNY
2018 - 19h.
PLAÇA DEL
POBLE VELL
(Súria)

La serva padrona
de G. B. Pergolesi

EN CONCERT

Teatre de les Comèdies

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Diputació
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ESPURNES
BARROQUES

MÚSICA I
PATRIMONI
AL TERRITORI
BARROC

Notes al programa

La història de l'òpera buffa

Des dels inicis de l'òpera, a principis del segle XVII, hi havia el costum d'intercalar moments còmics enmig dels arguments típicament seriosos. A mida que el gènere evolucionava, els moments còmics es tendiren a posar al final dels actes, però a principis del segle XVIII s'optà per suprimir la comicitat de l'òpera seriosa i aïllar-la en obres independents, els *intermezzi* (literalment, 'entremig'), que es representaven als entreactes de les òperes serioses.

La serva padrona es un d'aquests intermezzi. Fou estrenat al teatre San Bartolomeo de Nàpols el 5 de setembre de 1733 per als entreactes de l'òpera *Il prigioner superbo*, del mateix Pergolesi, que fou composta per a celebrar l'aniversari d'Elisabeth Cristina, esposa de l'emperador Carles VI d'Àustria. Tot i que l'obra principal aviat va caure en l'oblit, *La serva padrona* de seguida esdevingué popular, en bona part gràcies a les representacions de les companyies itinerants de còmics o *buffi*, que la portaren arreu. En els deu anys que segueixen a l'estrena, *La serva padrona* ja és coneguda arreu d'Itàlia, a Múnic, Dresden i Hamburg i en els anys següents continua la seva difusió i arriba a París, Londres, Madrid, St. Petersburg i Barcelona, on es representa per primera vegada el 1750. Des d'aleshores, *La serva padrona* té l'honor de ser l'òpera còmica que s'ha estat programada durant més anys sense discontinuïtat.

Rellevància a cop de 'coin'

La serva padrona pren rellevància històrica i filosòfica quan el 1752 l'impresario Eustachio Bambini la reposa a París després que s'hi hagués representat ja tres anys abans sense més transcendència. Aquesta vegada, però, *La serva padrona* se situa al centre de la polèmica entre partidaris de l'òpera francesa i els de l'òpera italiana, en el que s'ha conegut com la *Querelle des bouffons* o *Guerre des coins*.

Els partidaris de l'òpera francesa, tradicionalistes, defensen construccions musicals sumptuoses, temes mitològics, artificiositat, seriositat. Entre ells s'hi compta bona part de la noblesa i el compositor Rameau, representant per excel·lència de l'estil musical francès. El rei francès es posiciona al costat de l'òpera francesa i els seus partidaris s'agrupen en el '*coin du roi*'.

Els partidaris de l'òpera italiana defensen la naturalitat, la melodiositat, la simplicitat i arguments més propers a la quotidianitat. Els defensors de l'òpera italiana compten

amb una bona part dels enciclopedistes, entre ells Diderot i Rousseau. La reina es posiciona a favor de l'òpera italiana i els seus partidaris s'agrupen en el '*coin du reine*'.

Cal entendre la *Querelle des bouffons* com la punta de l'iceberg de les profundes tensions i transformacions ideològiques de la societat francesa i europea de la segona meitat del segle XVIII, en el context repressiu d'una monarquia absolutista que no permet formes d'expressió fora del marc aparentment trivial del debat estètic.

Sobre l'argument i la posta en escena

La serva padrona, amb text de Genaro Antonio Federico, explica la història d'un home benestant (Uberto) i els seus dos criats (Serpina i Vespone). Uberto vol manar, però és un bon jan i es lamenta que els criats li prenguin el pèl. Serpina, cansada de servir, decideix seduir el patró per tal d'esdevenir la seva muller i convertir-se així en mestressa. Davant la indiferència d'Uberto, Serpina decideix que el posarà gelós amb un fals pretendent.

La posta en escena de *La serva padrona* que proposa Iban Beltran al·ludeix, dins d'una ambientació actual, a la funció metateatral de l'obra original. S'ha potenciat la intel·ligibilitat del text i dels caràcters, tot fent notòries al·lusions a la *commedia dell'arte*, amb la qual *La serva padrona* té evidents connexions. Com era costum durant el barroc, el text ha estat traduït i adaptat al català, procurant respectar la frescor de l'original italià. Igual que el text de G. A. Federico, l'adaptació catalana de Marcel Pascual és un text parcialment rimat i s'ha elaborat mirant de fer coincidir els accents textuais i els musicals de tal manera que l'acoblament de música i paraula soni natural a l'oïda. En la part musical s'han realitzat els mínims retocs imprescindibles per tal que text i música encaixin òptimament. La interpretació musical ha cercat de subratllar la relació semàntica entre text i música (madrigalisms, pauses, ambients...), de tal manera que l'orquestra esdevingui un actor més en l'acció teatral.